

*Valsts darba inspekcijas organizētās
tematiskās pārbaudes mazumtirdzniecības
nozarē rezultāti*

Inese Sūna

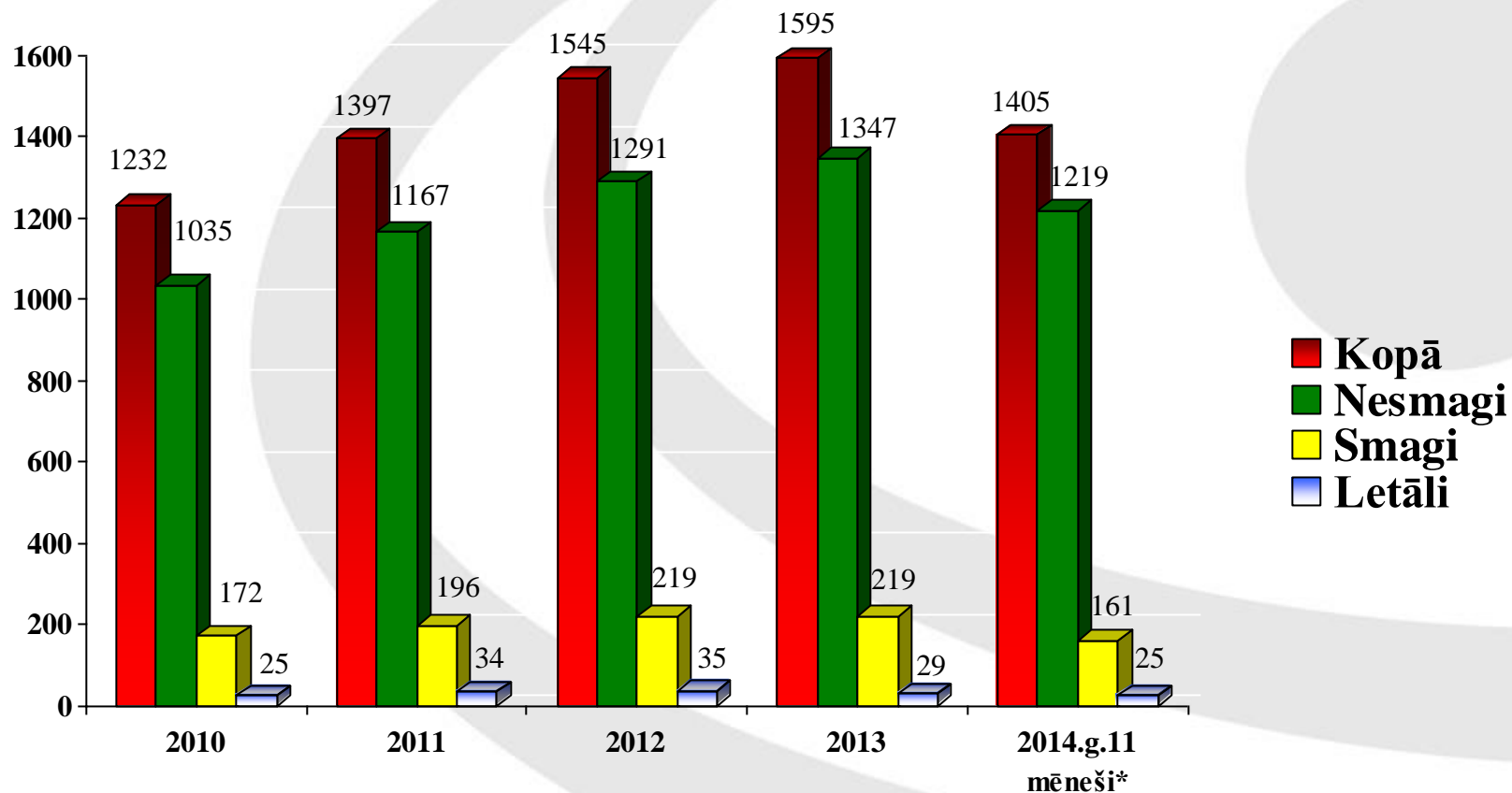
Darba aizsardzības nodaļa

VALSTS DARBA INSPEKCIJA

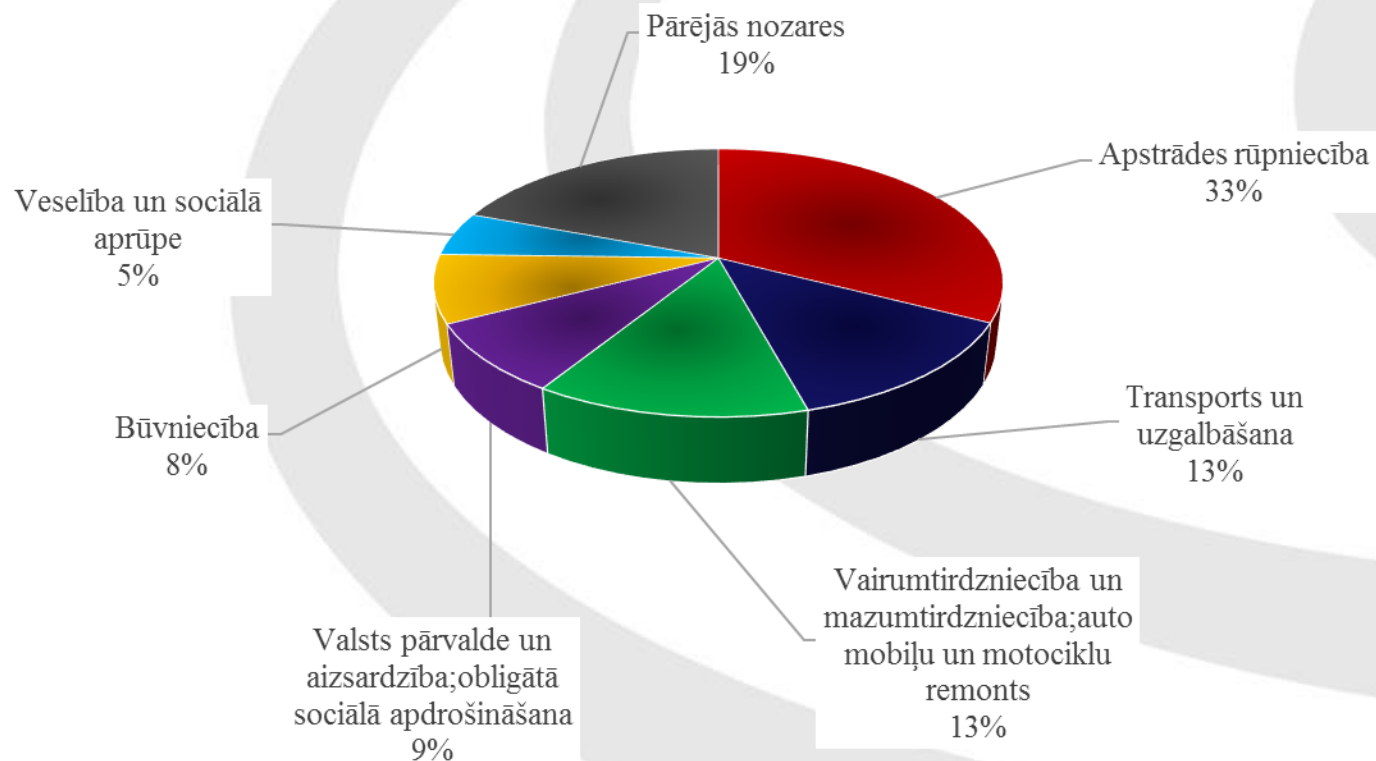
- Nelaiemes gadījumu darbā statistika
- Nelaiemes gadījumu darbā piemēri mazumtirdzniecības nozarē
- Tematiskās pārbaudes rezultāti

Valstī kopā darbā notikušo nelaimes gadījumu skaita dinamika (2010. gads līdz 2014. gada 30. novembrim)

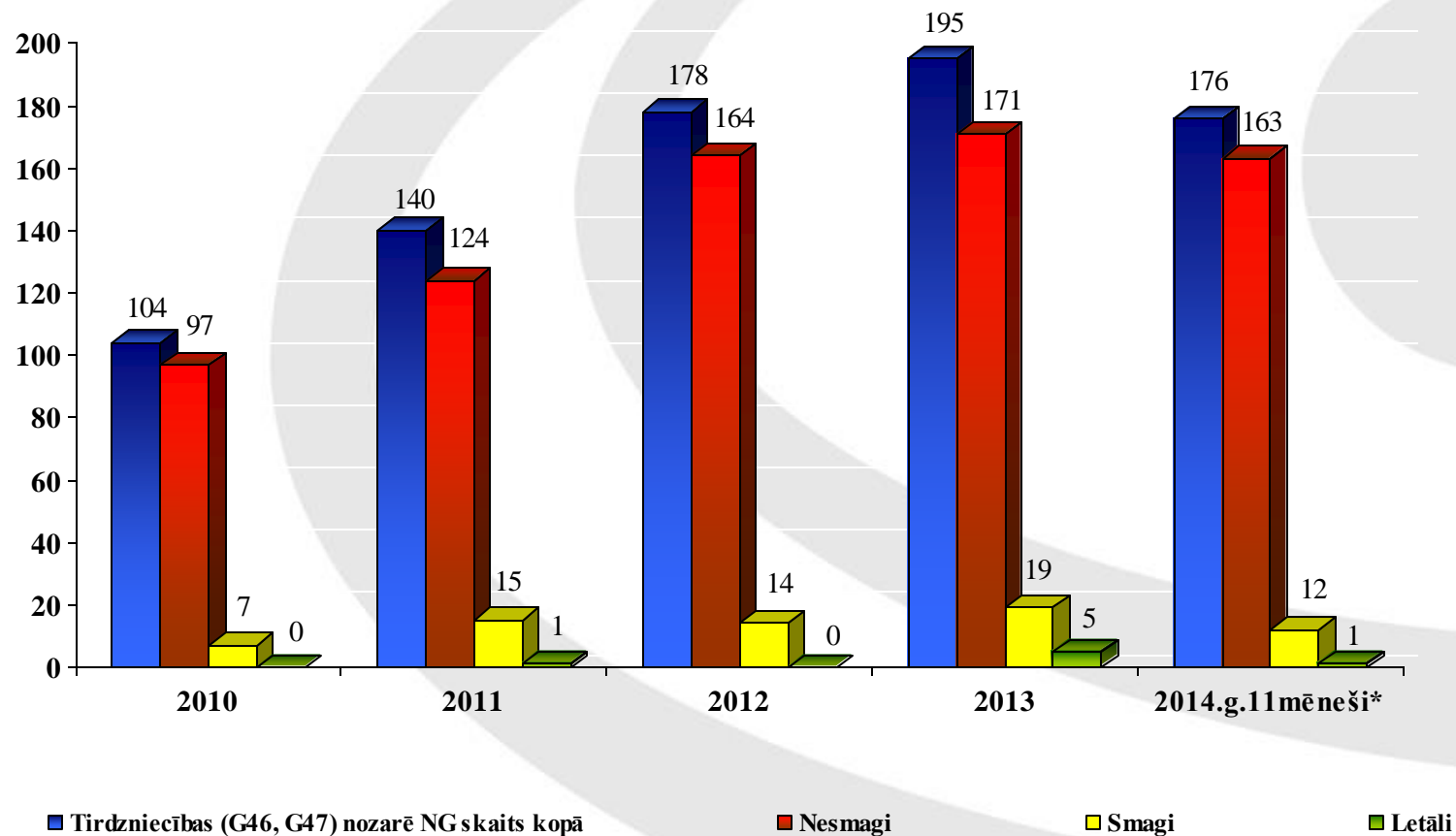

* Par 2014. gada 11 mēnešiem grafikā norādīti operatīvie dati.

2014. gada nelaimes gadījumu darbā sadalījums pa nozarēm

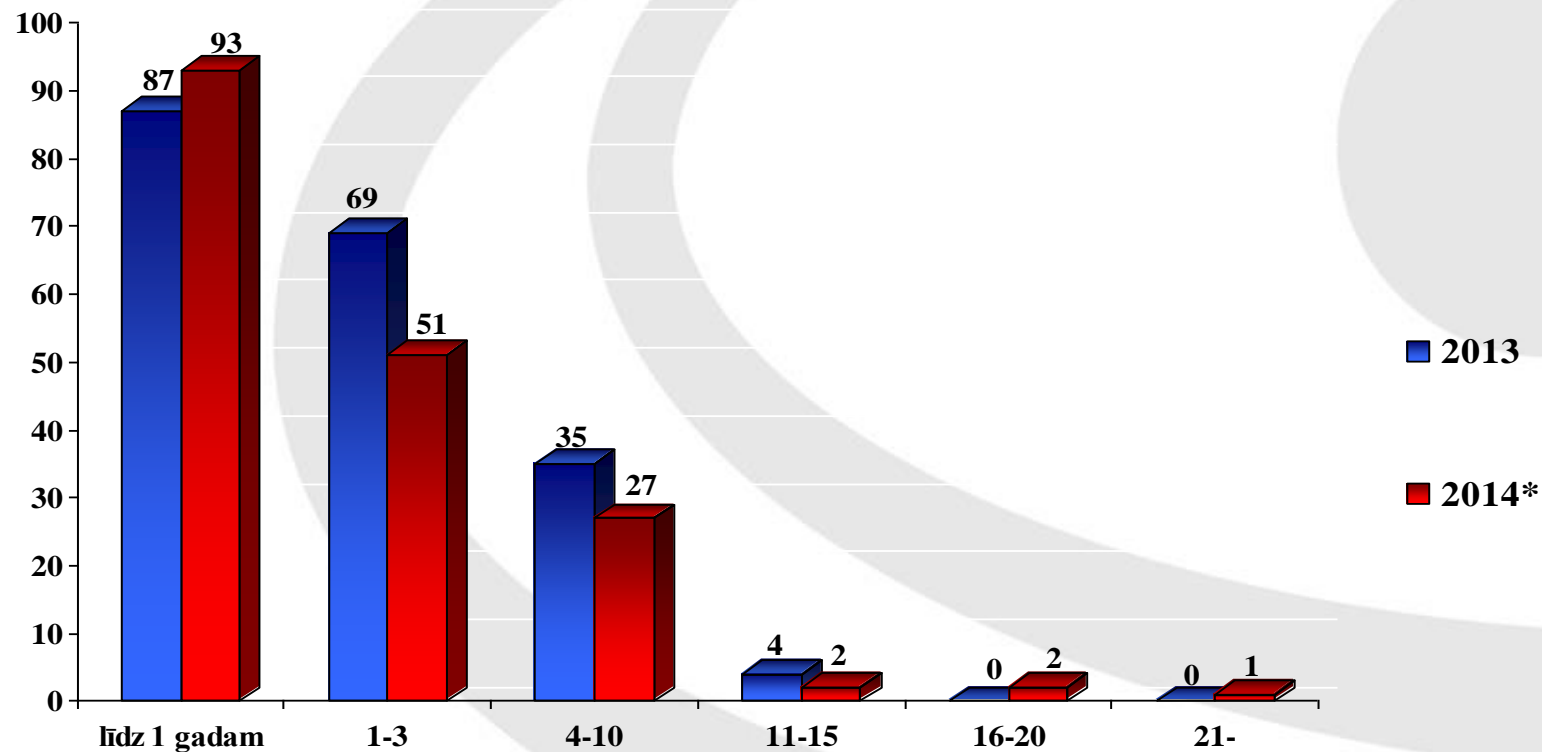

Darbā notikušo nelaimes gadījumu skaita dinamika tirdzniecības (G46 un G47) nozarē (2010. gads līdz 2014. gada 30. novembrim)

* Par 2014. gada 11 mēnešiem grafikā norādīti operatīvie dati.

2014. gadā darbā notikušo nelaimes gadījumu skaits tirdzniecības (G46, G47) nozarē pēc darba stāža salīdzinājumā ar 2013. gadu

* Par 2014. gada 11 mēnešiem grafikā norādīti operatīvie dati.

Darba drošības prasību neievērošana no darbinieka puses (73 %):

- darba drošības instrukciju neievērošana;
- nepietiekoša uzmanība veicot darbu;
- nepareizu darba paņēmienu un metožu izvēle;
- individuālo aizsardzības līdzekļu vai drošības aprīkojuma nepielietošana;
- darbs alkohola reibumā.

Trūkumi darba organizācijā (9 %):

- neapmierinoša darbinieku apmācība darba drošības un veselības jautājumos;
- nepietiekoša kontrole par darba drošības instrukciju prasību ievērošanu un darba izpildi;
- neapmierinoša darba vietas izveidošana un aprīkošana.

Neapmierinoši apstākļi darba vietā (5,4%):

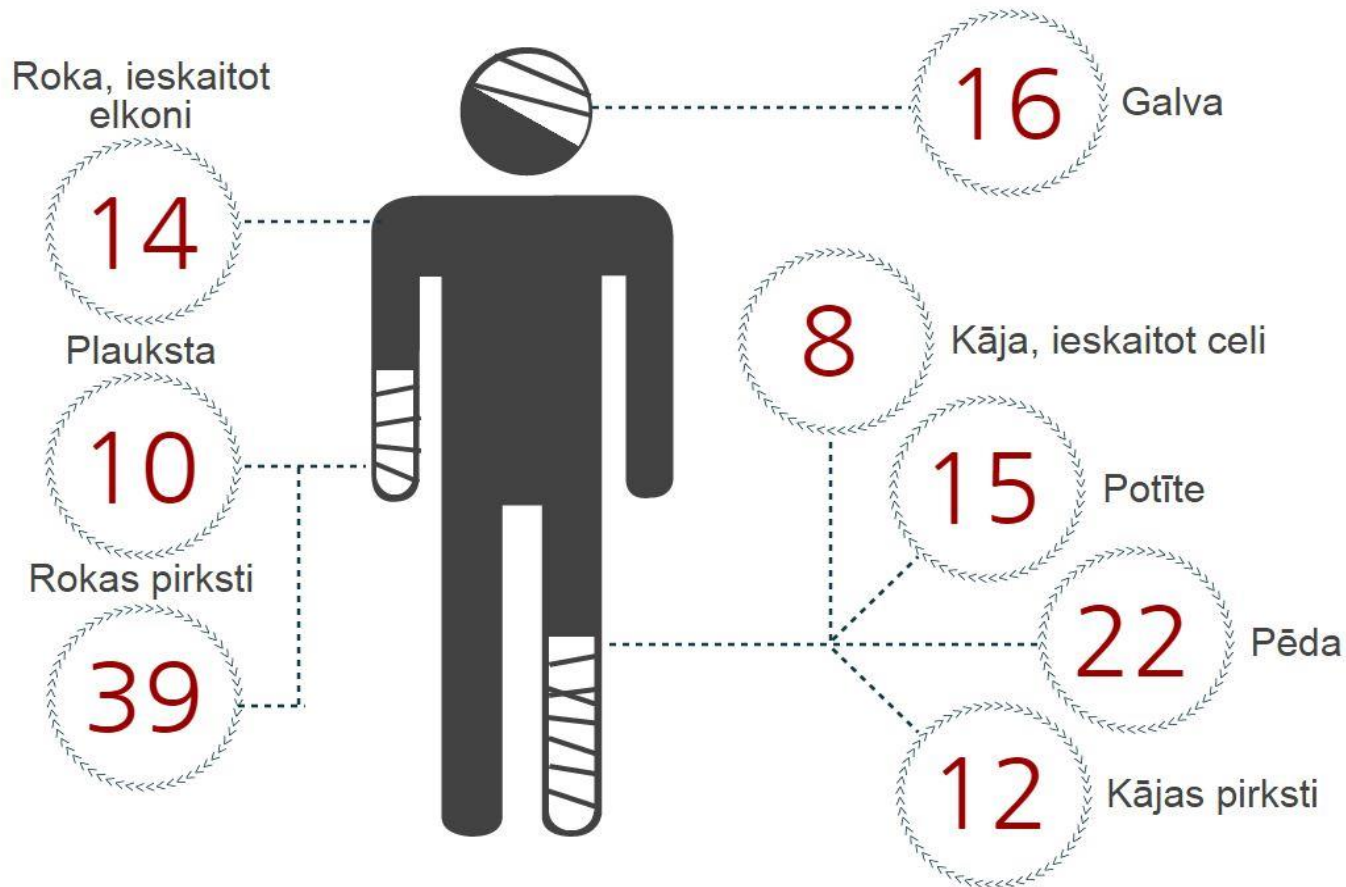
- piemērota drošības aprīkojuma trūkums;
- bojātas iekārtas, instrumenti, darba rīki;
- nepietiekoša kārtība darba vietā;
- individuālo aizsardzības līdzekļu trūkums;

Vardarbība (uzbrukumi) darba vietā vai pildot darba pienākumus (6%)

Ceļu satiksmes negadījumi (3,5 %)

Pārējie (3,1%).

Ievainotās ķermeņa daļas

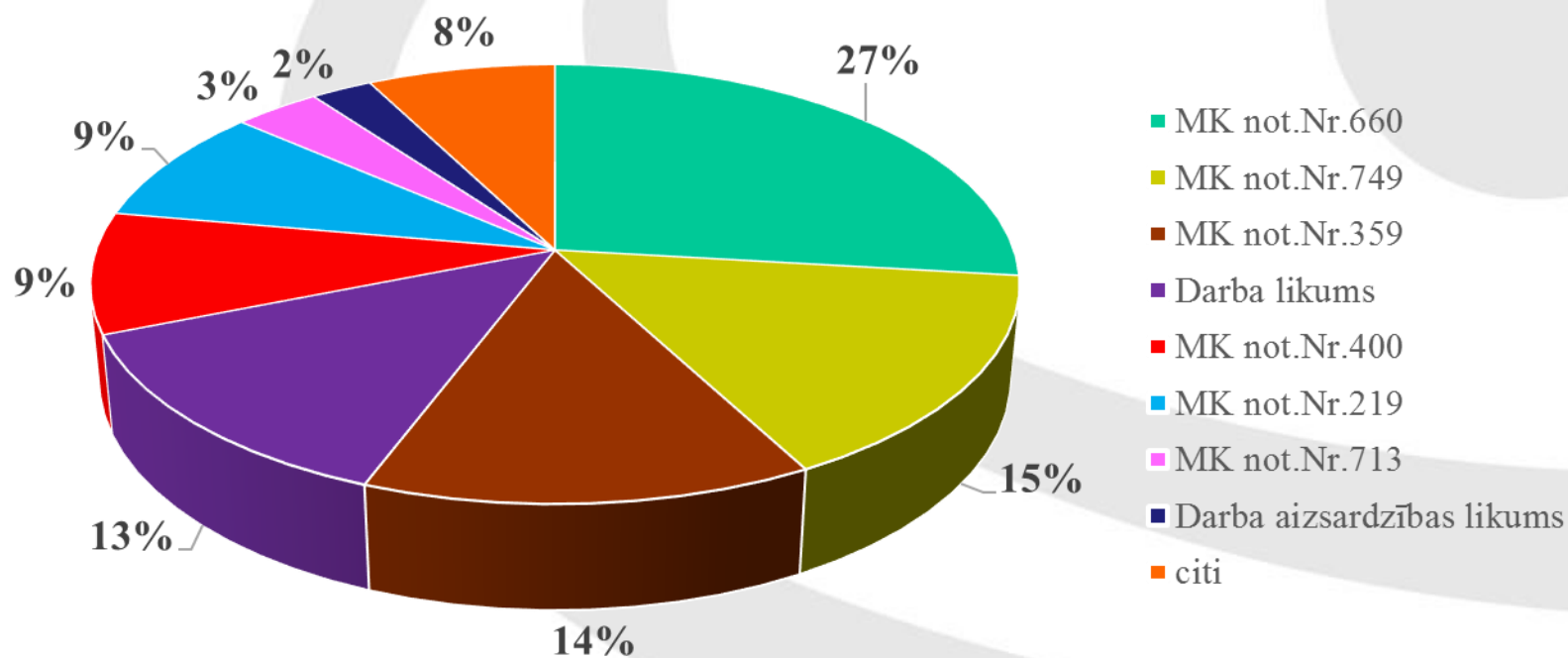
- Pārtikas veikala noliktava. Cietusī sieviete atradās pie preču izkraušanas rampas, jo ar rokas rohlas palīdzību vēlējās pārvietot aptīto preces paleti citā vietā. Turpat blakus savus pienākumus veica cits darbinieks ar auto iekrāvēju. Auto iekrāvēja vadītājs redzēja, kā cietusī pieiet pie paletes un viņam ir brīvs pārvietošanās ceļš. Cietusī bija pagriežusi muguru un neredzēja auto iekrāvēju, kurš veica preces izkraušanu no automašīnas. Auto iekrāvēja vadītājs, braucot atpakaļgaitā pastiprināti pievērsa uzmanību paceltajai kravai un tās drošai izkraušanai, nepārlicinājās par to, vai aizmugurē ceļš ir brīvs. Rezultātā notika nelaimes gadījums, jo auto iekrāvējs ar aizmugurējo riteni uzbrauca cietušajai uz labās kājas.
- Nelaimes gadījuma cēlonis: nedroša cilvēka rīcība, nav ievēroti darba drošības noteikumi vai instrukcijas

- Diennakts tirdzniecības vieta. Notikuma laikā ap plkst.01:00 veikalā citu aculiecinieku nebija.
- Saskaņā ar cietušās pārdevējas sniegto paskaidrojumu ap plkst.23:30 uz veikalu atnāca vīrietis, kurš iegādājās alkoholisko dzērienu un apsēdās pie galdiņa. Vīrietis, dzerot iegādāto alkoholisko dzērienu, sarunājās ar otru veikala darbinieku (dežurants), kurš arī sēdēja pie galdiņa un novēroja notiekošo. Pēc tam darbinieks izgāja ārā no veikala, bet vīrietis piegāja pie letes, kur sarunājās ar cietušo pārdevēju. Kad veikalā atgriezās darbinieks un gāja uz galdiņu pusi, vīrietis izvilka pistoli un vairākas reizes šāva uz darbinieku, kā arī šāva uz cietušo, kura tajā brīdī atradās aiz letes un mēģināja noslēpties blakus telpā aiz durvīm. Vīrieša raidītā lode trāpīja cietušajai vēderā. Pēc šāviena cietusī izskrēja ārā no veikala un noslēpās, pēc brīža mēģināja atrast palīdzību, apturēja garāmbraucošu automašīnu. Tajā esošie cilvēki izsauca neatliekamo medicīnisko palīdzību.
- Nelaiemes gadījuma cēlonis: vardarbība (uzbrukums)

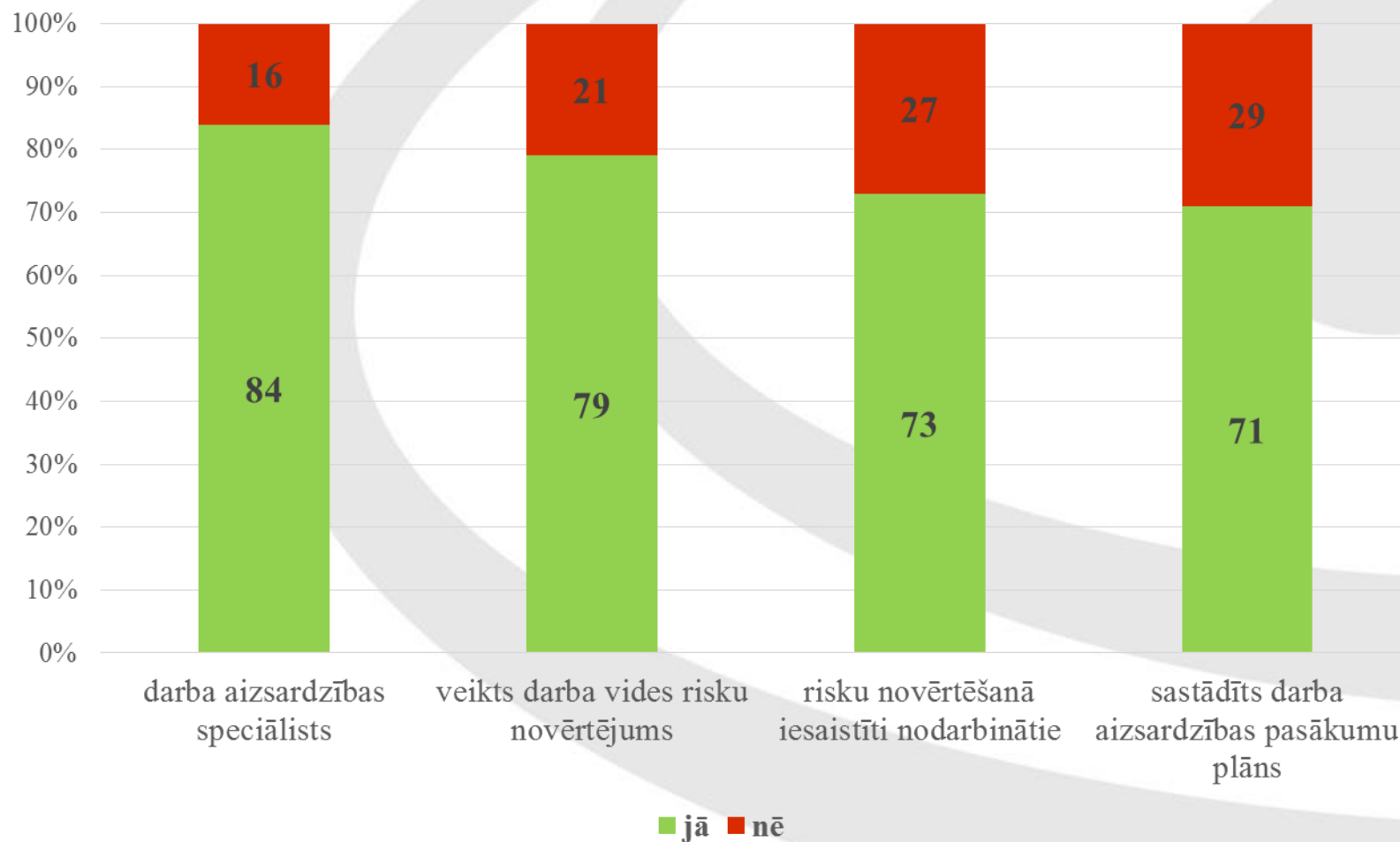
- Tematiskā pārbaude tika organizēta šādās nozarēs:
 - G 46 vairumtirdzniecība, izņemot automobiļus un motociklus
 - G 47 mazumtirdzniecība, izņemot automobiļus un motociklus
- Tematiskās pārbaudes mērķis: darba tiesisko attiecību un darba aizsardzības normatīvo aktu prasību ievērošana uzņēmumos; pārlicināties par faktiskajiem darba apstākļiem uzņēmumos; nodarbināto apmācība par darba aizsardzības jautājumiem
- Rezultāti:
 - veikta 201 pārbaude;
 - izsniegti 137 rīkojumi;
 - kopā konstatēti 668 pārkāpumi rīkojumos;
 - piemēroti 3 administratīvie naudas sodi.

Nodarbināto skaits	Apsekoto uzņēmumu skaits	Apsekoto uzņēmumu skaits (procentos)
mazāk par 5 nodarbinātajiem	35	17,4%
no 6 līdz 20 nodarbinātajiem	49	24,4%
no 21 līdz 50 nodarbinātajiem	23	11,4%
vairāk par 50 nodarbinātajiem	94	46,8%
Kopā:	201	100%

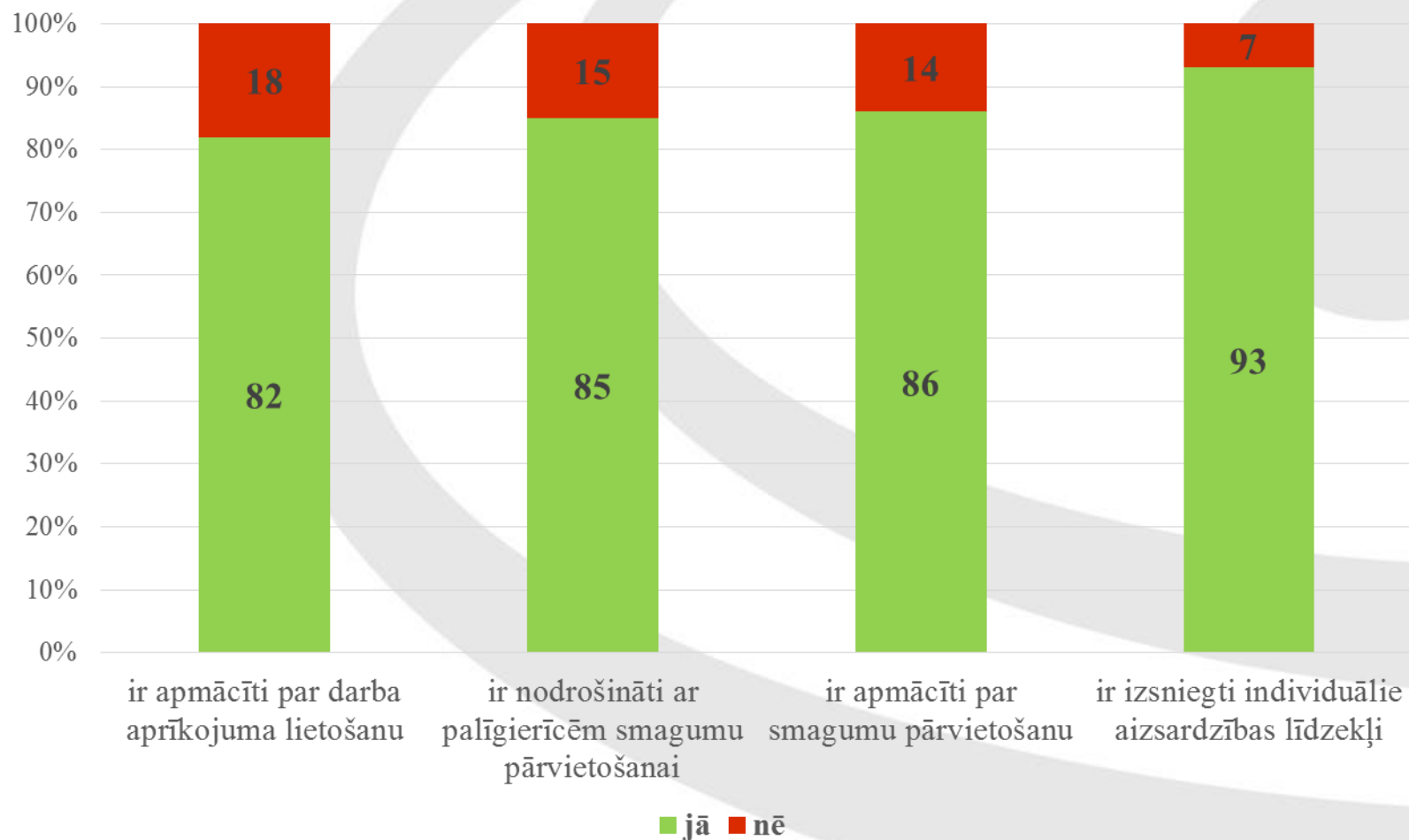
Pārkāpumi rīkojumos

Tematiskā pārbaude (4)

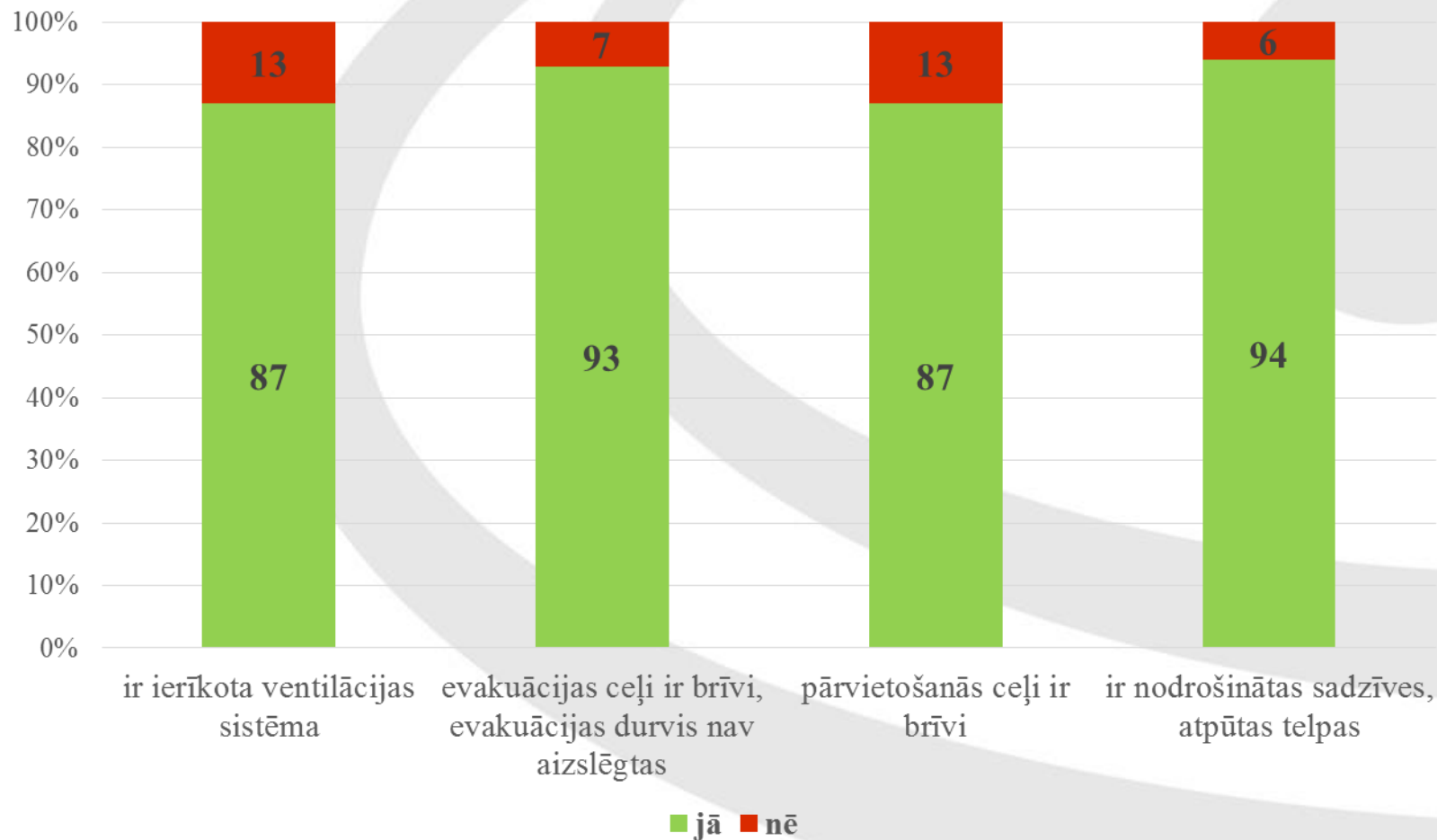
Tematiskā pārbaude (5)

Tematiskā pārbaude (6)

Tematiskā pārbaude (7)

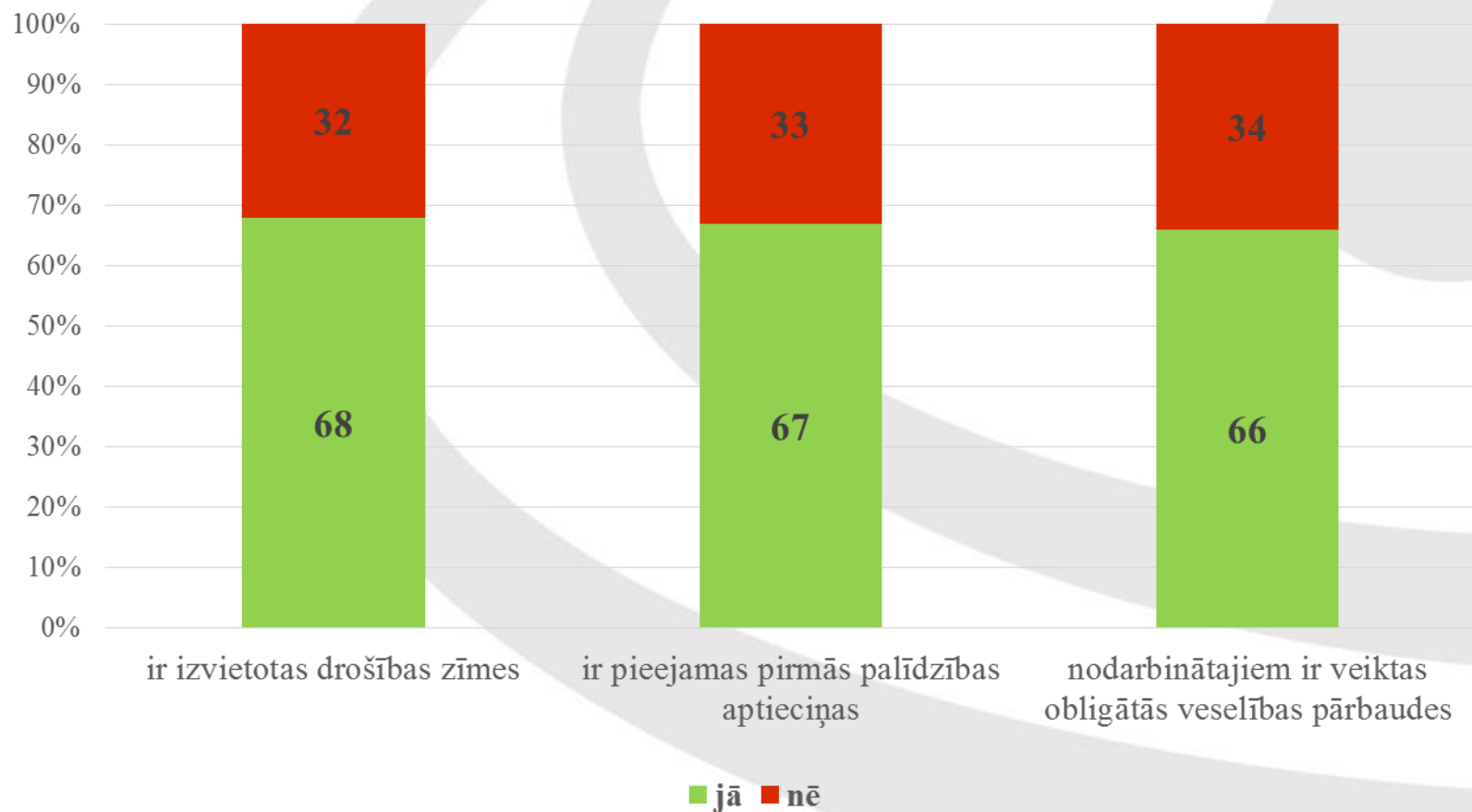
Tematiskā pārbaude (8)

Tematiskā pārbaude (9)

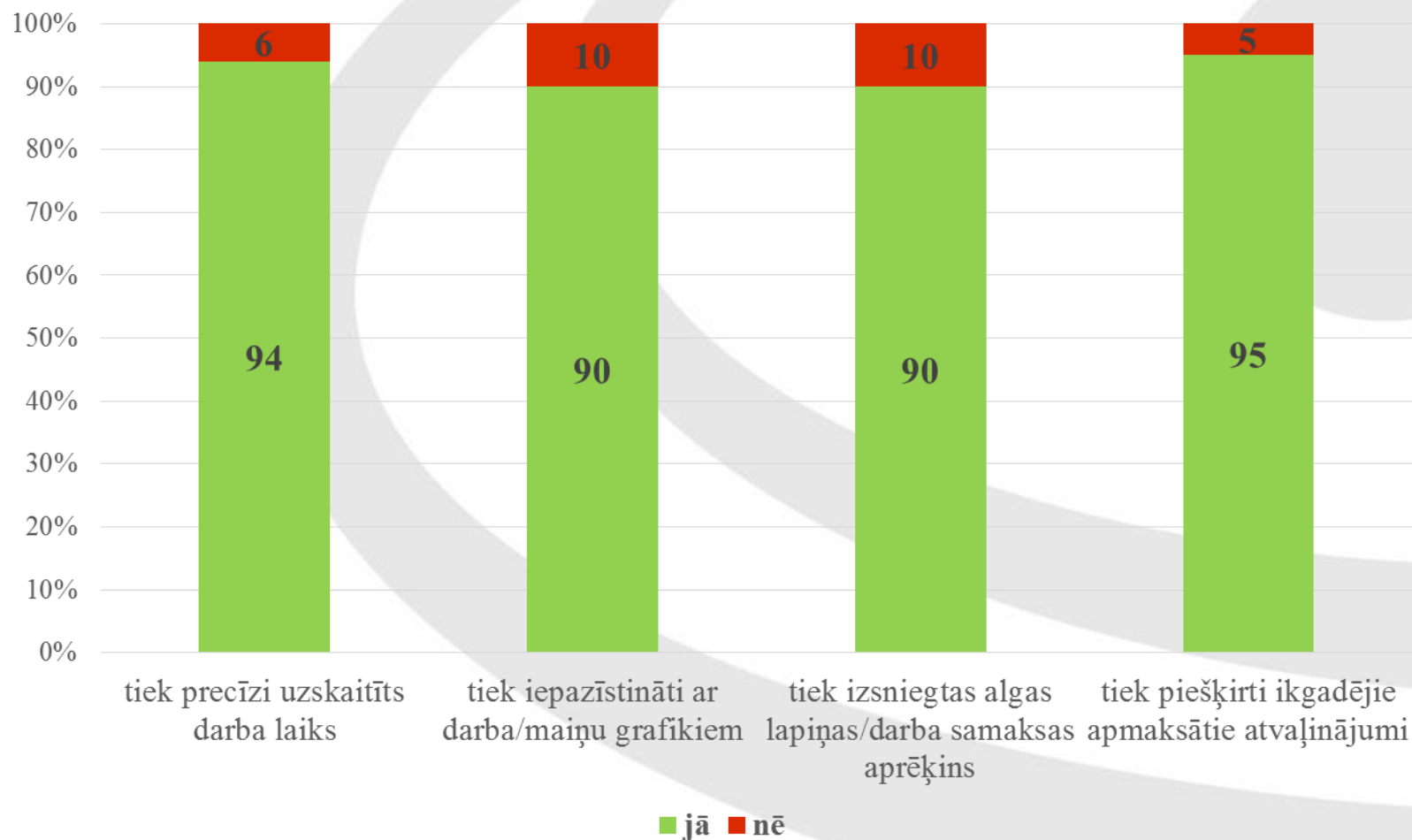
Tematiskā pārbaude (10)

Tematiskā pārbaude (11)

Tematiskā pārbaude (12)

- Kopumā situācija mazumtirdzniecības un vairumtirdzniecības nozarē vērtējama kā apmierinoša.
- Konstatētie pārkāpumi un nepilnības ir līdzīgas kā citās nozarēs, proti, trūkumi darba vides risku izvērtēšanā, apmācībā un instruktāžā, obligāto veselības pārbaūžu veikšanā.
- Kā nozares īpatnību varētu minēt trūkumus atbilstošu evakuācijas un pārvietošanās ceļu nodrošināšanā, kas saistās bieži ar piemērotas platības telpu trūkumu un lielo preču skaitu.
- Obligāto veselības pārbaūžu veikšana

PIEEJAMS RĪKS
ARĪ **VEIKALIEM**

Online interactive Risk Assessment

Riska interaktīvā novērtēšana tiešsaistē

konsultatīvais tālr. 67 186 522

konsultatīvais tālr. 67 186 523

ziņot par neregistrēto nodarbinātību

anonīmais uzticības tālr. 67 312 176

konsultācijas klātienē

iesniegums Valsts darba inspekcijai
nelaimes gadījumu pieteikšana pa tālruni
nelaimes gadījumu pieteikšanas veidlapa
VDI sociālie portāli
lepriekšējs paziņojums par būvdarbu
veikšanu

Sagatavošanās

Identifikācija

Novērtēšana

Rīcības plāns

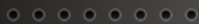

Pārskats

1 Vispārīgie jautājumi

2 Struktūrvienības

2.1 jauns

**2.1.1 Ugunsdrošība,
elektrodrošība,
ārkārtas situācijas**2.1.2 Tirdzniecības vietas
plānojums

2.1.3 Fizikālie faktori

2.1.4 Preču piegāde,
pārvietošana un
izkārtošana2.1.5 Darba laika organizācija
un psihosociālie riska
faktori2.1.6 Pagaidu tirdzniecības
vietas

2.1.7 Darbs ārpus veikala

2.1.8 Telpu uzkopšana

2.1.9 Darbs ar datoru un citu
biroja tehniku2.1.10 Transporta līdzekļu
vadīšana

• Neatbildēts

Atlikts

Labi

Uzmanību

Ugunsdrošība, elektrodrošība, ārkārtas situācijas

Šajā modulī tiks novērtēti šādi darba vides riska faktori, kas saistīti ar ugunsdrošību, rīcību ārkārtas situācijās, pirmo palīdzību, elektrodrošību.

Vairāk par rīcību ārkārtas situācijās lasīt informatīvi skaidrojošajā materiālā "[Rīcība ārkārtas situācijās](#)".

Tirdzniecības un pakalpojumu objektos ir noteiktas specifiskas ugunsdrošības prasības, kas atrodamas MK noteikumu Nr.82 "[Ugunsdrošības prasības](#)" 5.7. sadaļā.

[Atpakaļ](#)[Tālāk](#)**OIRA**

Autors: EU-OSHA. | Informācija | Privātums | Atruna | GPL licence

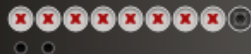
1 Vispārīgie jautājumi

2 Struktūrvienības

2.1 jausn

2.1.1 Ugunsdrošība,
elektrodrošība, ārkārtas
situācijas2.1.2 Tirdzniecības vietas
plānojums

2.1.3 Fizikālie faktori

2.1.4 Preču piegāde,
pārvietošana un
izkārtošana2.1.5 Darba laika organizācija
un psihosociālie riska
faktori2.1.6 Pagaidu tirdzniecības
vietas

2.1.7 Darbs ārpus veikala

2.1.8 Telpu uzkopšana

2.1.9 Darbs ar datoru un citu
biroja tehniku2.1.10 Transporta līdzekļu
vadīšana

• Neatbildēts

Preču piegāde, pārvietošana un izkārtošana

Ir pieejami palīglīdzekļi piekļuvei zemākajiem
plauktiem Jā
 Nē

[Atpakaļ](#)[Saglabāt un turpināt](#)

Bieži apakšējie plaukti ir izkārtoti tā, ka darbiniekiem to sakārtošanai, papildināšanai un inventarizācijas veikšanai ir nepieciešams ilgstoši atrasties uz ceļiem. Šādos gadījumos ieteicami pārvietojamie ergonomiskie paklājīņi.

Šajā laukā lūdzu norādīt papildus komentārus par augstāk minēto jautājumu. Šie komentāri tiks izmantoti pasākumu plānā.

Darba laika organizācija un psihosociālie riska faktori

2 Struktūrvienības

2.1 jausn

2.1.2 Tirdzniecības vietas plānojums

2.1.4 Preču piegāde, pārvietošana un izkārtošana

2.1.5 Darba laika organizācija un psihosociālie riska faktori

Klientu veikto zādzību skaits nav samazināts

Arvien vairāk tirdzniecības vietās klientiem ir nodrošināta pašapkalpošanās iespējas - tas raksturīgs gan lielākos veikalos, mazākos. No zagšanas nav pasargāts neviens veikals, līdz ar to vardarbības riskam, ja zaglis tiek aklāts ir pakļauts jebkurš darbinieks. Civilizētos un pietiekami dārgos veikalos tie ir narkomāni, kleptomāni un profesionāļi. Veikalos, kur ir zemākas cenas, arī apsardze ir vājāka. Tur izplatītākā zagļu grupa ir sociāli nelabvēlīgos apstākļos dzīvojošo cilvēku kategorijas — alkoholiķi, mazuļi, narkomāni, ielu bērni. Lai pasargātu darbiniekus darba devējs var veikt dažādus tehniskus pasākumus - sākot no videonovērošanas iekārtošanas, trauksmes pogas ieviešanas, kā arī spoguļu izvietošanu, lai pārredzētu attālākās tirdzniecības zāles daļas. Apģērbu veikalos zādzību skaitu var samazināt, samazinot pieļaujamo apģērbu skaitu, ko atļauts ienest uzlaikošanas kabīnēs, bet veikalos, kur tiek tirgoti dārgi priekšmeti (piemēram, juvelierzstrādājumi), tos izvietot slēdzamās vitrīnās.

Šis ir **vidējas prioritātes risks**

Līdzeklis 1

Apraksts

Vispārējā pieeja (risku samazināšana)

Specifiskas darbības, kas šo pieeju

Nepieciešamais pieredz prasības

Šajā laukā lūdz norādīt izmantoti pasākumu plānā

Standarta risinājumi

Kura ir atbildīgā persona?

Atlasiet vienu vai vairākus zināmos, plaši izplatītos līdzekļus.

1. Izvietot tirdzniecības zālē spoguļus, kas ļauj pārredzēt attālākās vietas Pievienot
2. Pie ieejas zālē izvietot slēdzamus skapišus pircēju somām (kur ievietot lielas somas) Pievienot
3. Nodrošināt iespējas vērtīgākās preces ieslēgt (piemēram, stikla plauktos) Pievienot
4. Izvietot tirdzniecības vietā video novērošanas sistēmas un izvietot brīdinājuma uzrakstus par videonovērošanas veikšanu Pievienot
5. Ieviest uzskaiti, cik apģērba gabalus klients ienes vienā reizē pielaikošanas kabīnēs Pievienot
6. Ieviest tirdzniecības vietā apsardzi Pievienot
7. Izstrādāt kārtību, kā darbiniekam jārikojas, ja tiek konstatēts zagšanas gadījums vai aizdomas par to Pievienot
8. Apmācīt darbiniekus, kā jārikojas, ja tiek konstatēts zagšanas gadījums vai aizdomas par to Pievienot
9. Ieviest elektromagnētiskās etiķetes un uzlīmes Pievienot
10. Pārvietot video novērošanas kameras tā, lai nebūtu "aklo" zonu Pievienot

**Paldies
par uzmanību!**